

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

17 лютого 2021 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, доброго дня! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному 11 питань. А саме:

Питання перше. Дистанційне навчання в умовах пандемії.

Питання друге. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків.

Третє. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо розширення освітніх пільг для дітей медичних працівників, які померли внаслідок захворювання коронавірусною хворобою під час виконання професійних обов'язків.

Четверте. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо надання дітям медичних працівників державної цільової підтримки для здобуття фахової передвищої та вищої освіти.

П'яте. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки дітей медичних працівників, які померли внаслідок інфікування коронавірусною хворобою у зв'язку з виконанням професійних обов'язків.

Шосте. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про дошкільну освіту" щодо забезпечення територіальної доступності дошкільної освіти.

Сьоме. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про зайнятість населення" щодо виплати допомоги особам, які здійснюють догляд за дітьми при закритті дошкільного закладу освіти та загальноосвітньої школи на період карантину.

Восьме. Проект Закону про внесення змін до статті 47-1 Закону України "Про зайнятість населення" щодо виплати допомоги по частковому безробіттю

особам, які здійснюють догляд за дітьми на самоізоляції або у разі закриття закладу освіти.

Дев'яте. Проект Закону про захист дітей від виникнення та наслідків, спричинених втратою слуху.

Десяте. Про доопрацювання проектів законів України "Про внесення змін до закону України "Про освіту" щодо рівних прав на здобуття якісної освіти (реєстр. №4477), Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення наукового і методичного забезпечення освітнього процесу (реєстр. №4477-1).

Одинадцять. Різне.

Є доповнення чи зауваження до порядку денного?

_____. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо немає, то прошу підтримати і проголосувати.

Хто – за? Дякую, колеги. Одноголосно.

Отже, є пропозиція у зв'язку з проханням нашого колеги голови підкомітету з питань раннього розвитку та дошкільної освіти, через напружений графік роботи і зустріч через 27 хвилин з віце-прем'єром, то є пропозиція питання 6, 7, 8 і 9 розглянути, а потім перейти до розгляду інших питань. Якщо немає заперечень, колеги, то давайте так і почнемо. Немає заперечень?

_____. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді пункт 6: проект Закону про внесення змін до Закону України "Про дошкільну освіту" щодо забезпечення територіальної доступності дошкільної освіти (реєстраційний номер 4604). Володимир Воронов, прошу.

ВОРОНОВ В.А. Автор законопроекту, основний автор Владлен Неклюдов не зміг бути присутнім, але він прислав листа з тим, що не може бути присутнім. І я тоді буду виступати від свого лиця.

Підкомітет з питань раннього розвитку та дошкільної освіти на своєму засіданні 15.02.2021 року розглянув проект Закону про внесення змін до Закону

України "Про дошкільну освіту" щодо забезпечення територіальної доступності дошкільної освіти (номер 4604).

Всі члени підкомітету гаряче підтримали ідею закріпити на рівні закону право кожної дитини здобувати дошкільну освіту в закладі дошкільної освіти, що є найбільш доступним та найближчий до місця її проживання. Пропозиції викладені в експертних висновках пропонується врахувати при підготовці законопроекту до другого читання. Згідно з одностайним рішенням підкомітету, прийнятого 15.02.2021, рекомендується прийняти зазначений проект за основу та доручити Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій підготувати законопроект до другого читання.

Прошу підтримати рішення підкомітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Володимире.

У мене тільки одне питання є до цього законопроекту, це те, що ми говорили. Вийшла постанова Кабінету Міністрів, яка, по суті, це і врегулює, і навіть трішки більше. І це ж увійшло в... Через те, що я готував, вочевидь, міністерству, тому це увійшло і в їх експертний висновок, пропозиції до цього законопроекту, які вони надіслали. Ми їх врахуємо до другого читання, чи не будемо враховувати?

ГРИШИНА Ю.М. Подивимося, коли будемо працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я до чого, може, буде трішки дивно, коли постанова Кабміну більш деталізована, ніж закон, який ми після цього приймаємо.

_____. Я повністю підтримую законопроект.

У мене просто питання, можливо, хтось з колег підкаже чи міністерство. До мене як до мажоритарника міста Києва звертаються з такою проблемою: є дитячі садочки, є будинок, в якому проживає сім'я, але сім'я там орендує квартиру, не має прописки. І яким чином зараз це врегульовано, навчання в дитячому садочку, якщо він найближчий до місця проживання, але там сім'я орендує квартиру і не має прописки? Чим це зараз, як це зараз відбувається, хто може підказати?

ГРИШИНА Ю.М. Можна, Сергій Віталійович? Дивіться, насправді тому і було, я так розумію, ми отримали таку законодавчу ініціативу, оскільки насправді ми знаємо, що по школах, по закладах повної загальної середньої освіти це питання врегульовано. А ось по дитячим садкам воно не врегульовано взагалі. Тому в нас, ми обговорюємо зараз цю законодавчу ініціативу, яка якраз це питання і буде врегульовувати.

_____. Да, ми тут просто пишемо "проживає" і просто факт проживання чи має встановлюватися, яким чином має встановлювати умовно директор дитячого садочку? Я приходжу в дитячий садочок якийсь, який мені подобається, моєму сину, кажу: "Записуйте, я проживаю в тому домі. Прописки немає".

ГРИШИНА Ю.М. Договір оренди.

_____. Це, напевно, вже далі буде після закону, але от саме так ми конструємо цю штуку.

ГРИШИНА Ю.М. Як в школах.

_____. Якщо проживає дитина, і потім вже, що є підстави проживання – це або прописка, або договір оренди, то так, да? *(Загальна дискусія)*

На жаль, на місцях це трактується так як завгодно. Директор школи або садочка трактує як хоче.

_____. Пане Романе, я думаю, що процедура визначення місця проживання і ..... прописана в порядку зарахування, можна просто скористатися .....

І в мене запитання. Я, по-перше, гаряче підтримую цей законопроект, він дуже важливий. Але я добре розумію, які складності виникнуть на місцях для його реалізації. Скажіть, будь ласка, яким чином визначено в "Прикінцевих" або іншим чином дата набуття чинності перед його положенням, він відразу буде чинний чи є якась дорожня карта і регламентація, оскільки місць же не вистачає в дитячих садочках, йде певний процес, який триватиме певний час. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, є пропозиція у зв'язку з тим, що немає заперечень взагалі у членів комітету, і ми всі розуміємо, що це потрібно, ідея правильна насправді, є пропозиція підтримати його до першого читання.

Але якщо ви не заперечуєте, якщо немає нагальної потреби його гнати швидко, можемо просто не скорочувати термін підготовки для того, щоб отримати максимальну кількість правок, щоб ми могли подивитися... щоб вони просто потрапили в усі розділи можливі для того, щоб ми просто обрали потім ті, які потрібні, збалансували і зробили деталізовані, якщо в нас є запитання, що таке "проживання на певній території" і так далі. Щоб ми просто деталізували ці питання, щоб самі собі не створили потім для місцевих органів влади, не заплутали їх. Нема заперечень? *(Шум у залі)*

Шановні колеги, тоді ставлю на голосування пропозицію підтримати... рекомендувати Верховній Раді законопроект 4604 прийняти за основу.

Хто – за? Дякую, колеги. Одноголосно.

Наступне питання... я пропоную об'єднати два наступних питання – сьоме і восьме, бо це основний з альтернативним – 4013 і 4013-1.

Володимир Воронов, прошу.

ВОРОНОВ В.А. Підкомітет з питань раннього розвитку і дошкільної освіти на своєму засіданні 15.02.21 р. розглянув проект Закону про внесення змін до Закону України "Про зайнятість населення" щодо виплати допомоги особам, які здійснюють догляд за дітьми при закритті дошкільного закладу освіти та загальноосвітньої школи на період карантину (№4013).

Підкомітет схвально ставиться до ідеї фінансової підтримки осіб в разі втрати ними частини заробітної плати або доходу внаслідок необхідності догляду за дітьми віком до 12 років, які не можуть відвідувати заклади дошкільної та загальносередньої освіти в результаті їх закриття на період карантину.

Однак при розгляді цього питання підкомітет звернув увагу на наступне. Реалізація законопроекту потребуватиме додаткові видатки з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття внаслідок збільшення розмірів вищезазначених виплат та можуть

суттєво вплинути на показники державного бюджету в частині надання фінансової допомоги фонду. Суб'єктам права законодавчої ініціативи не надано відповідного фінансово-економічного обґрунтування та конкретних джерел фінансування запропонованих витрат. Міністерство фінансів України не підтримало зазначений проект закону. Беручи до уваги зазначене, вивчивши експертні висновки, підкомітет вважає за доцільне повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Володимире, і відповідно 4013-1.

ВОРОНОВ В.А. Да, альтернативний, 4013 і 4013-1, обидва повернути на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є в когось пропозиції чи заперечення до проектів рішень? Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Колеги, чи є ще в когось доповнення, заперечення, бажання обговорити?

Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Пару слів, якщо можна.

Іван Григорович, дивіться, я повністю підтримую все, про що ви кажете, і держава повинна захищати і підтримувати.

Але у нас весь світ зараз в цих умовах коронакризи якимось намагається вижити і захистити своїх громадян. І в нас теж, скажімо, і в уряді, і в нас, ми самі теж достатньо багато прийняли нормативно-правових актів, які передбачають величезні виплати з бюджету на підтримку громадян в різних ситуаціях. Але ви знаєте, ми неодноразово обговорювали, що у нас є дуже багато, у кожного депутата є дуже багато позитивних соціальних ідей, але все одно у нас є передбачена процедура законодавчої і законотворчої техніки. І зобов'язані депутати, коли подають законопроекти, все-таки передбачати, все-таки робити

фінансово-економічні обґрунтування хоча б мінімально. Оскільки, наприклад, у мене особисто теж є декілька ініціатив, які є, яких дуже чекають батьки і діти у сфері освіти. Але, коли я їх прорахувала, я розумію, що я не можу вийти на комітет і запропонувати вам якийсь фінансовий механізм. Розумієте? Тобто нам потрібно розуміти от ту межу між популізмом або бажанням зробити щось гарне і можливістю, яка у нас є. Тому, підтримуючи, те, що ви сказали, я все одно впевнена, що депутат кожен повинен відповідально відноситися до подачі будь-якого законопроекту, оскільки ці гроші ми повинні бачити з вами, де їх з якого джерела ми повинні їх взяти, загалом підтримуючи вашу фразу.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я хотів сказати за інше. Одна людина захотіла поекспериментувати. Карантин. Локдаун.

ГРИШИНА Ю.М. Так це ж в усьому світі, це ж не тільки у нас, ми ж не унікальні.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я до чого веду. Хтось один, а втратили мільйони, відповідальність того, що ти приймаєш. Ви дивіться, яка була дискусія, карантин вихідного дня...*(Не чути)* Що таке вихідний день? Люди хочуть вийти десь подихати повітрям...

ГРИШИНА Ю.М. Іван Григорович, його не відміняли як позорне явище, він просто був введений тимчасово на два тижні. Потім він припинився, коли закінчився строк. І, до речі, він дав свої позитивні результати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я свою думку висловив... Держава втручається... *(Не чути)*

ГРИШИНА Ю.М. *(Не чути)* ...частковому безробіттю була передбачена, там більше 15 мільярдів витратили на допомогу по частковому безробіттю для всіх категорій найманих працівників.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович, все зрозуміло. Все зрозуміло, але все одно було б... насправді, тут питання не в тому, що це до інших про обрахунки. Я просто дивлюся зараз проект закону і розумію, що ми говоримо про розмір щонайменше двократний розмір фактичного прожиткового мінімуму. Ну, ще знаємо, що фактичного прожиткового мінімуму в нас немає офіційної цифри. Навіть якщо ми собі її уявляємо там в розмірі, там, умовно, 3 тисячі гривень, то двократний розмір – це 6 тисяч гривень. Руслан Васильович, скільки у нас учнів в дитячих садочках і школах разом? Ну, в школі приблизно 4,1 мільйона і ще десь 1,5...

ГУРАК Р.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. З дошкільнятами? Ну, нехай буде 5. До 12 років, як написано в законі, це приблизно дві третини і потрапляє, тобто десь нехай це буде 3 мільйони. Три мільйони да на 6 тисяч – 18 мільярдів, якщо я правильно розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, питання насправді...

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, до речі, між іншим, може бути цікава точка зору наперед, просто що закон не має зворотної сили. Я розумію, що вони були подані якраз тоді, коли це могло б бути потрібним. Да, я розумію.

Я розумію, хоча, ви знаєте, що ми не тільки формальними іноді принципами користуємося, ще й ми ж комітет, який світоцентричний і людиноцентричний, тому, звісно, що ваші слова торкають нас кожного разу.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Колеги, якщо немає більше бажаючих виступити з цього питання, я можу поставити на голосування пропозицію... по кожному, пропозицію підкомітету відправити законопроект 4013 повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Хто – за, прошу голосувати. Хто – утримався? Проти? Іван Григорович. Дякую.

Друге. Ставлю на голосування пропозицію законопроект 4013-1 також повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Хто – за, прошу голосувати. Це теж саме тільки до іншого. Хто – утримався? 2. Рішення не прийнято, тому що нас 5, то єсть 6. Ні-ні, більшість від членів комітету. Більшість від членів комітету. У нас 6, а нас 12 в комітеті, тому вибачайте, колеги, але треба 7 для того, щоб прийняти рішення. Добре, зачекаємо Юлію Миколаївну. Да, зачекаємо Юлію Миколаївну.

Шановні колеги, добре, тоді давайте повернемося до голосування за 4013-1 через декілька хвилин. А зараз останній у бенефісі нашого колеги проект Закону про захист дітей від виникнення та наслідків, спричинених втратою слуху (реєстраційний номер 3134). Володимир Анатолійович, прошу.

ВОРОНОВ В.А. Підкомітет з питань раннього розвитку дошкільної освіти на своєму засіданні 15.02... року розглянув проект Закону України про захист дітей від виникнення та наслідків, спричинених втратою слуху (реєстраційний номер 3134 від 28.02.2020).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є забезпечення права дітей на охорону здоров'я, права на освіту, належне виховання та розвиток шляхом забезпечення на законодавчому рівні загальнообов'язкової перевірки слуху, скринінгу всіх новонароджених дітей, а також дітей, які зараховуються до закладів освіти. Також законопроектом пропонується закріпити право кожної виявленої дитини з втратою слуху на слухопротезування у найкоротші строки. Своєчасне виявлення порушень слуху має важливе значення для подальшого повноцінного життя осіб, які мають відповідні порушення. Разом з тим, видається недоцільним пов'язувати проведення скринінгу слуху дітей із зарахуванням до

закладів дошкільної освіти та першого класу закладів загальної і середньої освіти, оскільки це є обмеженням права на освіту. За результатами розгляду зазначеного законопроекту, враховуючи зауваження та рекомендації Мінфін, МОЗ і МОН, підкомітет прийняв рішення рекомендувати повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимир Анатолійович.

Колеги, чи є в когось зауваження, застереження, доповнення, бажання виступити? Якщо ні, то поставимо пропозицію підкомітету відправити законопроект 3134 суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за, прошу підтримати. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

І тепер можемо повернутися до першого питання, поки немає з нами Юлії Миколаївни. Дистанційне навчання в умовах пандемії. Гарне питання, в нас просто так написано. Доповідачем є Руслан Васильович Гурак, голова Державної служби якості освіти України. Я знаю, що Державна служба якості провела чудове дослідження, і зараз Руслан Васильович якраз нам розкаже про його результати, я сподіваюсь. Правда?

ГУРАК Р.В. Да. Якщо можна, декілька тез.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Васильович, прошу.

ГУРАК Р.В. Дякую. Шановні колеги, шановні народні депутати України! Державна служба якості освіти двічі проводила таке дослідження. У 2020 році це був квітень-травень місяць щодо дистанційного навчання, і у 2021 році, от буквально 9 лютого, ми завершили моніторити ситуацію з дистанційним навчанням.

І, ви знаєте, я б хотів... Ми вам надіслали і перший, і другий раз аналітичну довідку. В аналітичній довідці є дуже багато цифр і є дуже багато порівнянь. І я б не хотів зараз повторюватися і ще раз про них говорити, але, очевидно, магістрально декілька тез, якщо ви дозволите, міг би сказати.

Розпочну з теорії. Друзі, дистанційне навчання, є багато дослідників дистанційного навчання, але я вважаю, що от два професори – один Холмберг і Піччіано, це американські два професори, які знайшли отаке визначення, що: "Воно працює найкраще онлайн, як система динамічних взаємопов'язаних компонентів, що можуть змінюватися строками реалізації залежно від змісту". І зміст, якщо ви подивитесь елементи, я би хотів, щоб ви звернули на це увагу.

Наступний слайд, дозвольте. Оце така система, інтегрована модель дистанційного навчання. Вона надзвичайно глибока, вона надзвичайно різноманітна. Якщо ви подивитесь зміст, співпраця, зміст якої утворюють учні, самостійне і незалежне навчання, опитування, аналіз, ці всі елементи мають бути присутні під час дистанційного навчання. І коли ми покажемо визначення, яке є у положенні про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання, то, очевидно, найближче, що відбувається в Україні, це те, що зазначено в наказі Міністерства освіти і науки України.

Але до чого я це все так почав довго з професорів і закінчив МОНом? Для того, щоб показати, що система освіти України, очевидно, народила ще одну форму навчання. Можна його називати як завгодно: змішаним, інтегрованим чи якимось іншим. І тут такий є перший висновок, який ми провели за час цього дослідження, що комітетом, народними депутатами України необхідно проговорити і подивитися щодо розширення взагалі форм освітнього процесу в закладах освіти і передбачити як варіант змішану чи то інтегровану модель навчання.

Це вирішить дуже багато питань, які виникають внаслідок реалізації взагалі дистанційної форми навчання, яку ми продовжуємо говорити як слово дистанційна форма навчання в нашій презентації. Якщо ви дозволити переключити слайди, то, ви знаєте, коли ми проводили це дослідження, надзвичайно важливо було подивитися на питання, а який саме контекст використовується, який зміст, які зв'язки сприяють і який вплив. Тому що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Руслане, секундочку, якщо ви не заперечуєте. Пані Олено, ви зараз з нами на зв'язку. Вимкніть, будь ласка, мікрофон, бо ми вам його

вимикаємо, а ви завжди його вмикаєте. Будь ласочка, не вмикайте зараз. Дякую. Руслане, прошу.

ГУРАК Р.В. Нічого страшного. Тому якщо ви подивитеся, колеги, на ці питання, можна зрозуміти, наскільки складаний енергоресурсний, настільки складний ментально процес дистанційного навчання необхідно було проводити в життя. І тому на самому початку нашого дослідження ми побачили, що система зіштовхнулася перед викликом, якого раніше ніколи не бачила, не готувалася. Я зараз говорю про середню освіту, тому що у вищій освіті ситуація була набагато краща, вища освіта була підготовлена до викликів дистанційного навчання. Зараз ми говоримо виключно про загальну середню освіту. І ви знаєте, коли ми говоримо про всі елементи дистанційної освіти, ми дуже довго аналізували форми взаємодії: як комунікує учень зі змістом, як комунікує учень з учнем під час дистанційного навчання, як комунікує учень з вчителем і як вчителі комунікують з батьками. І от на кожному цьому етапі ви можете побачити в аналітичній довідці є цифри, які свідчать про те, наскільки ці елементи працювали в організації дистанційної форми навчання.

Колеги, я б хотів сказати і почати з позитивної динаміки. Перше – щодо доступу до змісту. Дуже багато і велику роль відіграла платформа "Всеукраїнська школа онлайн". Це дійсно, ми побачили, що вона змінила абсолютно відношення, змінила зміст навчання саме на час пандемії. За нашими цифрами і за нашим опитуванням, 70 відсотків учителів використовують платформу "Всеукраїнську школу онлайн" і 50 відсотків учнів. Безумовно, є високий відсоток ще шкіл і учнів, які взагалі ще не чули про таку платформу і не використовують її взагалі, а ще більше навіть не вчителі показали, що не чули, а от директори шкіл показали, що вони не чули і не знайомі з такою платформою, як "Всеукраїнська школа онлайн".

Друга позитивна динаміка. На момент, на початок пандемії ми дивилися і моніторили сайти шкіл. Сайти шкіл були формальними. Вони радше були присутні для того, щоб показати назву школи, і більше нічого на них не було на цих сайтах відображено. Так ось за рік практично сайти шкіл змінилися. Вони вже

стали основою для того, щоб працювати дистанційно, вони наповнювалися контентом і вони наповнювалися тим змістом, який необхідний і батькам, і учням для того, щоб добре реалізовувати освітню програму.

Третій момент такий позитивний, який ми бачили, це, безумовно, перехід з месенджерів на відеоконференц-зв'язок, як відбувалося на початок пандемії. Є випадки, коли вчитель просто фотографував абзац завдання у підручнику, переслав це учневі, і учень зобов'язаний був його виконати і так само фотографію переслати вчителю. Оце була така ситуація на початку. Зараз це змінилося. Більшість вчителів перестали використовувати месенджери, а почали використовувати безплатні програми – і Zoom, і Skype, і Google Meet, тобто абсолютно різні, які тільки вони мали можливість використовувати.

І, звичайно, викликом для дистанційного навчання було те, що в одній школі багато вчителів використовували абсолютно різні підходи до того, як комунікувати з учнем. Хтось комунікував через Zoom, хтось комунікував через електронну пошту, хтось комунікував через месенджер і цим самим заводив дитину в таку невизначеність, бо вона не встигала переключатися між цими всіма, скажімо, комунікаціями і не встигала виконувати ті завдання, які необхідно було для неї виконати.

Ви знаєте, якщо ви подивитися на думку учнів, бо ми часто запитуємо, а задоволені учні дистанційним навчанням, то ми побачили, що така от... абсолютно розділилися – 50 на 50. 50 відсотків учнів вважають, що рівень знань їх покращився, а 50 відсотків учнів вважають, що рівень знань їх погіршився.

І також ми запитали їх, чи задоволені вони взагалі організацією дистанційного навчання. І якщо у 19-му році тільки 55 відсотків учнів відповіли, що їм подобається, то уже у 20-му році 70 відсотків відповіли, що їм подобається організація дистанційного навчання. Це означає, що школи змогли швидко перебудувати свої системи для того, щоб ефективно впроваджувати таке навчання. Ви знаєте, друзі, ви в аналітиці побачите більше цифр. Ми спробували їх уніфікувати і ми побачили, що найбільшим викликом і фактором, який впливав на дистанційне навчання, це був, безумовно, досвід організації у впровадженні дистанційного навчання. Вчителі теж були не готовими до того, щоб правильно

формувані завдання, щоб правильно використовувати методи навчання, щоб правильно знаходити можливості комунікації, і вони на марші вчилися.

Друге. Безумовно, це забезпечення комп'ютерною технікою і доступом до швидкісного Інтернету. Багато шкіл показали, що вони забезпечені Інтернетом, але коли прийшлося завантажити той чи інший ресурс, вони не мали такої швидкості Інтернету, щоб це вирішити.

Третє. На дуже важливому місці в нашому дослідженні показує – це саме мотивація учасників освітнього процесу, і це не тільки про учнів. Дуже низька була мотивація і в батьків підтримати учнів під час дистанційного навчання.

І четверте, що ми побачили, виклик, дуже важливий виклик – це безпека учнів в Інтернеті. Практично ні вчителі, ні батьки не розказали дітям, як, скільки часу проводити в Інтернеті. І, безумовно, цей кричущий випадок, який вчора стався під Києвом, коли діти через Інтернет пов'язли в грі і таким чином вкоротили собі віку. Це, я думаю, теж є проблема безпеки в Інтернеті і в тому числі під час дистанційного навчання, і ми мусимо про це говорити для того, щоб продовжувати ставити наголос і дивитися спільно з батьками, а скільки часу проводить дитина в Інтернеті, що саме вона там робить і як впливає Інтернет на її здоров'я, на її емоційний стан, на те як вона себе починає поводити.

Тому, друзі, завершуючи, я би хотів сказати декілька слів, які, певно, і у вас може виникнути це питання, і вас запитують, певно, а якість знань покращилася чи погіршилася? Це може бути сформовано тільки за відчуттями, бо я вам мушу сказати, що ми в Україні не маємо системи національних вимірювань...

_____. Ви жартуєте?

ГУРАК Р.В. Ні, не жартую. Ми не маємо національних вимірювань на кожному рівні освіти. Тобто після початкової школи ми не можемо чітко сказати, а який є рівень знань і так само після закінчення базової школи ми не можемо цього сказати. Єдиним елементом, який так чи інакше міг би відповісти на це питання – це є підсумкова атестація і зовнішнє незалежне оцінювання, але теж це тільки в випускному класі.

Тому, завершуючи свій виступ, я б хотів ще звернути вашу увагу і показати слайд щодо викликів дистанційного навчання в країнах Європи. І ви можете побачити, що те, що я називав, і те, що ми побачили в Україні, ці проблеми і виклики абсолютно ідентичні для європейських країн. Тобто не ми єдині, які потрапили в цю залежність, і якщо ви бачите, наприклад, відсутність доступу до онлайн-технологій в малозабезпечених сімей з Англії, наявність значної частки вчителів та учнів, які не володіють цифровими технологіями в Німеччині, абсолютно на перших місцях ті ж самі фактори, які притаманні і системі освіти в Україні.

Пропозиції. Ми все ж таки вважаємо, що необхідно унормувати питання змішаного, комбінованого навчання на законодавчому рівні. Також необхідно подумати і, може, розпочати питання щодо запровадження системи освітніх вимірювань на національному рівні. І також, я думаю, може, це і через комітет зробити, це продовжувати популяризувати "Всеукраїнську школу онлайн" не тільки в Україні, але і за кордоном, тому що є дуже багато, велика кількість українців, які навчаються за межами країни, і це би була хороша нагода в подальшому, в майбутньому продовжувати якісне навчання для наших громадян, які проживають за кордоном.

Дякую вам за увагу. Готовий відповісти на всі ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, щиро, Руслан Васильович.

У нас співдоповідачем є заступник голови комітету Сергій Валерійович Колебошин. Будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович. Дякую, Руслан Васильович.

Користуючись такою високою трибуною, як засідання комітету, я в першу чергу хотів би перейти до подяк насправді всім тим, хто занурений був в ці процеси, про які ми казали.

В першу чергу це велика подяка, і я думаю, від всіх членів комітету всім вчителям та адміністраціям шкіл. Бо точно ви всі не бачили в такий спосіб занурення в дистанційну освіту, коли це була необхідність фактично, і ті речі, які ви робили, в різних школах по-різному, щось однаково і так далі, це як у Льва

Толстого "Щасливі однаково, не щасливі кожен по-своєму", от у нас це було в системі освіти. І вам низький уклін від нас всіх.

Так само велика подяка і батькам. Теж для вас, для багатьох несподіванка. Ми тільки що обговорювали, коли доповідав Володимир Анатолійович законопроекти, про те, як вам було складно, і ми це чітко усвідомлюємо.

І, звичайно, дітям, бо освіта – це про вас. Так, з точки зору смартфонів, ноутбуків і так далі, ви набагато швидше і даліше ніж дорослі, і те, що і ви допомагали, і те, що ви працювали з цим, це дійсно вам велика подяка.

Щодо звіту. Я дозволю собі, погоджуючись майже зі всім, про що казав Руслан Васильович, дозволю собі таке порівняння. Ця дистанційна освіта в середній школі це мені як в електротехніці або в "Що? Де? Коли?" "чорна скринька". Бо ми розуміємо, що туди вкладаємо, але ми не до кінця розуміємо, які процеси там відбуваються, і головне, що на виході, який сигнал ми маємо на виході. І от це дослідження воно дійсно ґрунтовне з точки зору того, що ми більш-менш зараз усвідомлюємо, що відбувається в цій "чорній скринці". Але, і це величезна проблема, те, про що казав пан Руслан і те от на що зреагував пан Олександр, ми дійсно не знаємо, що на виході. Ми дійсно не розуміємо, якими є наслідки такої освіти, ми не розуміємо, як якість цієї освіти виміряти. Бо казати про порівняння ЗНО, це точно нерелевантно, некоректно порівнювати той рік з цим роком, це не вибірка. Казати про якийсь моніторинг всередині року, вибачте, але це точно не сприятиме нормальному відношенню до цього моніторингу, якщо ми зараз надамо там міністерству доручення організувати тотальний якийсь моніторинг. Там і так люди з ума сходять від того, що відбувається, а ми ще будемо щось там моніторити і в тому числі і кошти державні витрачати.

І я дійсно погоджуюсь, що чи не найголовнішим зараз висновком в одну з цієї доповіді може бути, і я пропоную це додати до висновків нашого комітету, щоб надати доручення відповідним органам, центральним органам виконавчої влади – міністерству, службі якості, УЦОЯО і так далі, розробити такі механізми, запропонувати такі механізми. Бо без цього ми будемо просто казати, ті використовували Googl Forms, там ті використовували Microsoft Teams, ті в Zoom працювали, ті в Viber взагалі працювали, а там були шахи за листуванням просто.

Тому це одне з таких найважливіших речей. Поки ми не будемо розуміти, що до чого ми прийшли, нам буде важко просто про щось інше казати.

Я б, окрім цього, додав би ще декілька речей, яких особисто мені не вистачило в розгорнутому, дійсно ґрунтовному висновку,- це аналіз в розрізі селищна територія та великі міста. Бо ми розуміємо, що ті супер кейси це все ж таки більшою мірою прерогатива була тих шкіл, які вони потужні у великих містах, і та дисперсія, яка і так у нас є на рівні село та місто в якості освіти в офлайн, тут я думаю, що рівень цієї дисперсії ще збільшився, цей колокольчик Гаусса розмився ще сильніше. І от розуміти це, бо, спілкуючись з колегами з міськ і дивлячись, як організовано дистанційне навчання в селі і в місті – це, дійсно, іноді небо і земля. Ми досить часто і вдячно кажемо про класні кейси, але в деяких школах не відбувається майже нічого, давайте чесно, окрім домашніх завдань по Viber. В цьому сенсі я радив би теж і засновникам Всеукраїнської школи онлайн розвивати цей процес і розуміти різницю між індивідуалізацією процесу, а це масова історія. Бо ми фактично...

Зараз що таке школа онлайн? І, до речі, низький уклін всім тим, хто їх розробив, оскільки це не нормально, що на старт епідемії в державі не було бази контенту хоча б якоїсь, зараз вона фактично вже є. Але це індивідуалізоване навчання, ми просто донесли якісну освіту 24 на 7 до дитини. Воно не персоналізоване, система не підлаштовується під помилки тієї чи іншої дитини, система не пропонує індивідуальну освітню траєкторію, тому це наступне завдання. Зараз всі можливості: machine learning, штучний інтелект – для цього є. І це точно треба робити, бо ми фактично, коли кажемо про "Нову українську школу", ми робимо це, коли ми... скажемо так, ми робимо все для того, щоб була траєкторія дитини персоналізована в школі і в офлайн. Онлайн теж це має робити, це не має бути просто складом якісного контенту. Слава Богу, що він у нас вже з'явився хоча б в такому вигляді. І це теж дуже важливе завдання, про яке ми казали.

Повністю погоджуюся щодо того, що необхідно технічне забезпечення, бо ми не можемо вимагати від вчителя якісної онлайн-освіти, якщо не надали йому можливості цю якісно онлайн-освіту впроваджувати, якщо він робить це зі

смартфону десятирічної давнини, а в школі немає ноутбука і так далі. Це обов'язково, в цьому році в бюджеті певні кошти закладені, але більшою мірою це заклик до засновників шкіл, які мають в тому числі забезпечувати матеріально-технічний стан школи. Це основні такі висновки, які я зробив.

Я, закінчуючи, ще раз зауважу, що я пропоную додати до проекту рішення відповідні завдання для органів виконавчої влади щодо розробки механізмів пропозицій по аналізу того, що ми отримали дійсно на виході. Відмічаю, дійсно, ґрунтовний системний аналіз того, як відбувалася ця онлайн-освіта. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, прошу.

КИРИЛЕНКО І. Г. Я хочу підтримати колегу, він сказав ключові слова на самому початку. Знаєте, в епіцентрі цього страшного вибуху, який відбувся рік тому, виявилась сім'я і школа. Медики, я навіть не говорю, це люди, які прийняли на себе цей удар. Але сім'я і школа найбільш постраждали. Чому я так болісно говорив за перші питання, що і сім'ю треба підтримати, і школу захистити. Люди, які опікувались цією темою, змогли в неймовірних умовах, як могли швидко перебудуватись. І тому величезна вдячність за величезну роботу, яка зроблена.

Суть виступу полягає в тому, що, друзі, за висновками багатьох вчених, яких я підтримую, ми вступили в епоху пандемії, на превеликий жаль. По великому рахунку, йде війна між... не за ресурси, не за воду, не за енергетику, іде війна між найнижчою формою життя і найвищою. На превеликий жаль, людина в цьому відношенні, як кажуть, набідокурила. І сьогодні найнижчі форми життя мстять за те, що вона наробила з природою, з усім.

Епоха пандемії – це значить, нам з цим жити. Це значить, цю історію треба продовжувати, поглиблювати і продовжувати. Бо вже так, як жили до цього, вже жити не будемо. Вже будемо жити в нових умовах. Тому нам всіляко треба підтримати освітян від найнижчого рівня – там, де школа, до найвищого рівня – там, де люди, пишуть правила гри, як в цих умовах вижити.

Я хочу тільки скласти шану і подяку від самого того рівня до самого того рівня, який сьогодні представляєте ви. І підтримати Сергія Валерійовича, він абсолютно правий, що з цього почали.

Можна багато чого критикувати, але тут треба з величезним співчуттям до того, що люди роблять, і з величезною підтримкою. Не можна зараз говорити за якість. Ну, яка якість? Ми втратили соціалізацію, ми втратили... Діти люблять бути разом, а тут ми їх прив'язали до дому – це теж величезний психологічний і психічний удар і по батькам, і по дітям. Це ще наслідки будуть дивитись і бачити, що відбувається. Але вже жити, мабуть, так, як жили до цього, не прийдеться.

Тому треба готуватися до того, що це буде поглиблюватися. І вам треба в це, як кажуть, ще глибше вникати.

Спасибі. Приєднуюсь до колеги. Спасибі за величезну роботу, яку ви робите разом з учителями та й з батьками, бо батьки цим займаються.

Тому, Сергій Валерійович, підтримую висновки, які ви зробили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Олександр Лукашев.

ЛУКАШЕВ О.А. Руслан Васильович, я також приєднуюсь до колег зі словами подяки, оскільки, дійсно, це новий вимір життя. Булгаков говорив "вывихнутое время", а это такое остановившееся, я бы сказал.

Але ж я дійсно приєднуюсь до слів Івана Григоровича, говорити, на мій погляд, про якість – це вельми умовно. Безумовно, треба продовжувати життя і освітній процес в цих умовах. Але ж я так не хотів би чіплятись за слово, я так почув на фініші вашої промови про популяризацію цієї онлайн-освіти. На мій погляд, її треба розглядати виключно саме як вимушене таке виключення, щоб не зупинитись. Але популяризувати це – ми просто зруйнуємо освіту. Дійсно, немає соціалізації, дитина встала з ліжка, сіла за комп'ютер, спить півкласу взагалі, десь не в онлайні. Я спостерігав, що відбувається, за своїм сином. Я кажу, що... ну, з 30 – 21 був, а решти не було, хтось... Це питання контролю сім'ї, батьків, і це питання не до вас. Але ж, якщо ми, ми ж всі з вами дивимось всі ті страшилки, які нам розповідають і про вакцини, і про також оцю систему онлайн-освіти, якщо ми будемо поглиблювати це і... Це як додатковий формат, і дійсно він має бути, як в університетах раніше були опорные конспекты, що якщо хтось з вчителів захворів, то взяли будь-кого, і він пішов і прочитав лекцію на належному рівні. Це

так. Але, якщо ми будемо популяризувати це, то ми взагалі втратимо покоління і суспільство, і націю. Тому це не стільки до вас. А вам ще раз подяка за те, що в складних нових умовах ви зорієнтувались, згрупувались і забезпечили продовження освітнього процесу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Сергій Горбачов, будь ласка.

ГОРБАЧОВ С.І. Дякую, пане Русланє, за вашу роботу. Висновки співпадають з нашими дослідженнями, які ми також проводимо, хоча в менших масштабах.

І я б хотів звернути увагу шановних депутатів на важливу річ, про яку ми мало говоримо, на жаль. Дистанційне навчання в таких умовах передбачає дві сторони: сторону освіти, сторону здобувача освіти. Так-от, величезна проблема на іншому боці. Багато родин не мають можливості забезпечити дитині нормальну технічну базу для дистанційного навчання. Тому це питання, яке потребує, можливо, якихось нетрадиційних асиметричних рішень, наприклад, я не знаю, можна вийти з пропозицією створення пільгових кредитів з частковим погашенням для родини, яка має намір придбати для дитини гаджети для навчання. Тобто це треба також робити і це дуже важливо, це дуже болюча проблема, бо ми концентруємося на проблемах освіти, а треба не забувати, що ми працюємо саме для дітей. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергію. Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович, Руслан Васильович.

Я доєднуюсь до подяк і реакції колег. Вже багато сказали про те, наскільки складний час і подякували всім тим, хто взяв на себе перший удар. І ми вам дякуємо, що ви теж працюєте над збільшенням і якості, і доступності, і так далі.

Я хочу, скажімо так, підняти питання, яке, я знаю, мене хвилює, всіх колег у нас в комітеті. В нас одне з найслабкіших місць на сьогодні в сфері освіти – це навчання дітей з особливими освітніми потребами. Це інклюзивна освіта, по-

перше. І, по-друге, це спеціальна освіта. І ось одразу як тільки в нас 11 березня, рік тому розпочалося дистанційне навчання, ми одразу почали працювати і з МОН, і почали працювати безпосередньо зі школами, з обладміністраціями з приводу того, що величезна одразу виявилася проблема щодо забезпечення дистанційного навчання для дітей з особливими освітніми потребами. І навіть коли в швидкому такому режимі готувалася "Всеукраїнська школа онлайн" в першій версії, теж багато зусиль витратили на те, щоб був сурдопереклад і текст був запроваджений внизу уроків. Але не вдалося швидко це зробити. Зараз ми бачимо, що "Всеукраїнська школа онлайн" другого такого... більш покращена версія теж не зовсім відповідає всім тим парламентам, яким вона повинна відповідати для того, щоб всі діти мали доступ безпосередньо до надання освітніх послуг. Тому ми таку там величезну роботу проводили, ми збирали цих директорів шкіл, вчителів і робили для них частини в Viber. Ну, багато зробили для того, тобто ми безпосередньо з ними працювали, і ми знаємо, що потім міністерство вже почало впроваджувати певне навчання для директорів цих шкіл, для вчителів і так далі. Але на сьогодні ми бачимо, що ця проблема, в принципі, ну, ми не бачимо якогось якісної реакції від виконавчої влади щодо того, щоб дійсно саме в цьому напрямі було щось зроблено.

Тому я хочу вас запитати. Скажіть, будь ласка, що ви думаєте з приводу покращання і взагалі з надання можливості дітям з особливими освітніми потребами отримувати освітні послуги? Дякую. .... представників МОН, і тому Руслан Васильович доповідав по дистанційній освіті. Тому яка його точка зору? Що ви можете сказати в межах своїх повноважень? Дякую.

ГУРАК Р.В. Я відреагував би на всі запитання.

І, пане Сергію, я вам хочу сказати, що це опитування, воно поширювалося і на вчителів, і як міських, так і сільських шкіл – там практично 50 на 50, керівники закладів – 50 на 50.

І мушу вам сказати, в нас є різні міські школи за рівнем своїм, і різні сільські школи. Теж не можна сказати однозначно, що школа в селі, вона є поганої якості. Є колективи, які дуже добре працюють, і ви знаєте, ми бачили

навіть малокомплектні школи, в яких теж борються за якісь і борються за те, щоб впроваджувати найкращі практики в життя.

Але, пане Олександр, якщо ви дозволите, я відреагую на ваші слова. Я вам дякую за вашу реакцію. Але "Всеукраїнська школа онлайн", в тому числі це інструмент і для сільської школи. Тому що інколи в сільській школі не вистачає добре підготовлених, методично правильних уроків, не вистачає дуже добрих методик взагалі впровадження тих чи інших форм навчання. І це хороший продукт для сільської школи в тому числі. І от сільська школа за рахунок цього виграє. Бо і вчитель, ви знаєте, цю платформу дивиться більше вчителів, вони себе починають порівнювати з іншими вчителями, вони починають включатися в гру, яка називається "якість освіти". Це перше.

Друге, що стосується інклюзивних дітей і інклюзивної освіти. Так, ми бачили і на початку, і зараз бачимо, що всі напрацювання і весь зміст був орієнтований загальний, за загальними правилами і за загальними принципами його дуже мало було для інклюзивної освіти як такої. І от, власне, школи, розпочали цю роботу, напрацьовувати окремий контент для дітей інклюзивних, які можуть не ходити до школи постійно, які можуть пропускати школу, які можуть більше хворіти часу і залишатися вдома.

Тому я вважаю, що в цій частинці і от, власне, коли ми говорили про змішану модель навчання, оце могло би бути відповіддю для таких дітей з особливими освітніми потребами. А в цілому, звичайно, багато роботи щодо змісту проводиться і для них в школах. Це правда, і ми будемо постійно це моніторити, і будемо постійно тримати це питання на контролі.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Чи є ще в когось запитання, зауваження, доповнення?

Колеги, зі свого боку, якщо трішки відрефлексувати, я, по-перше, хочу подякувати Руслану Васильовичу і Державній службі якості за таке оперативне реагування і оперативний моніторинг ситуації.

Насправді це були важкі часи, це був важкий рік для освіти. І добре, насправді, що з'явилися, ви знаєте, як то кажуть, "не было бы счастья, да несчастье помогло", ми багато говорили років про систему дистанційної освіти. Постійно говорили, гроші закладали в бюджет, системи намагалися купувати з тим чи іншим успіхом, щось вдавалося, щось не вдавалося, але всі країни, от з усіма, з ким ми говорили, всі це намагалися робити. Хтось більш успішно, хтось менш успішно, але, в решті-решт ніхто не був готовий до того, що сталося. Жодна система освіти світу не була, по суті, готова до цього. Десять не вистачало технічних засобів. Навіть в найрозвинутіших країнах – Німеччина, Франція – вони потерпали від того, що у них не вистачає ані швидкості Інтернету, особливо там в горах або в селах, ані немає у деяких людей засобів технічних для того, щоб виходити онлайн і так далі, і так далі.

Але в контексті нашої країни я вам скажу, що це знову-таки нас підштовхнуло дуже активно до того, до чого ми йшли багато років. До, наприклад, тотальної інтернетизації всіх шкіл, тотального підключення до Інтернету. Ми робили останній аналіз даних. Місяць тому у нас було 59 шкіл, які все ще залишаються без Інтернету. Я сподіваюсь, що кінця вже цього навчального року вони всі, нарешті, будуть мати доступ до Інтернету. І будемо потім покращувати, збільшувати швидкість цього доступу для того, щоб можна було повністю виходити онлайн.

Нарешті запустили, нехай вже це навіть не друга спроба, а це єдина спроба запустити школу онлайн або її аналог. Але, в решті-решт, якось в першій версії ми під час першого локдауну це змогли оперативно зробити з усіма стейкхолдерами. І, до речі, досить успішно завдяки нашим учителям "Всеукраїнської школи онлайн", дякую, Сергій Валерійович. І це було на непоганому рівні.

Добре, що міністерство продовжило, і ми під час першого секвестру бюджету змогли навіть не те, що там відстояти деякі наші скорочені програми, а ще й закласти окремі гроші на розвиток дистанційної освіти. І добре, що парламент пішов назустріч. І завдяки цим грошам, які ми заклали в цій програмі, міністерство якраз і розробило "Всеукраїнську школу онлайн" спільно з Мінцифрою, і добре, що вона з'явилась.

Звісно, ми всі розуміємо, що вона не може бути повноцінним замінником очної форми навчання. Але вона буде дуже гарним доповненням. І більше того, має дуже великий потенціал. І ми дуже розраховуємо комітетом, що це стане інструментом освітніх вимірювань. Бо проводити... Ну, аби тільки вона фізично або технічно могла, наприклад, витримати захід чотирьох мільйонів дітей, які одночасно будуть складати якийсь простий тест – це якраз елемент, про що ми говорили, можлива технологія зрізу знань для всіх.

Тому насправді функціонал потрібно розширювати, систему потрібно вдосконалювати, і вона має стати якоюсь такою певною умовною резервною копією, до якої можна звертатися в будь-який момент, коли немає доступу зараз, немає змоги отримати якісні освітні послуги офлайн.

Я ще раз хочу подякувати Руслану Васильовичу за гарну аналітику, ми вже тиждень працюємо з першою бета-версією цієї аналітики, вона справді дуже цікава і дуже корисна. І є пропозиція в рішенні комітету по цьому питанню інформацію, перше, інформацію голови Державної служби якості освіти Руслана Васильовича Гурака про дистанційне навчання в умовах карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби взяти до відома.

А другим пунктом, за пропозицію Сергія Валерійовича, дати доручення Міністерству освіти й науки, Державній службі якості освіти, Українському центру оцінювання якості освіти розробити і запропонувати механізми аналізу та моніторингу якості та результатів освіти, отриманих під час карантинних обмежень у 2019-2020-му і в 2020-2021 навчальних роках.

Якщо немає заперечень...

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, у мене немає заперечень я все повністю підтримую. Я просто прошу включити ще тези з приводу навчання дітей з особливими освітніми потребами, щоб цьому теж приверталася окремо увага.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, сформулюйте, будь ласка пункт у рішенні комітету, ми його обов'язково допишемо.

Колеги, прошу проголосувати за це рішення.

Хто – за, прошу підтримати. Бачу, всі є.

Володимир Воронов, дякую, є. Одноголосно.

Дякую щиро. Руслане Васильовичу, дякую вам ще раз.

_____. Руслан Васильович, звісно, що з посиленням на службу якості освіти, чи можна використовувати ці матеріали, які ви надали, в нашій так сказати просвітницькій діяльності із нашими виборцями, там у наших публікаціях, в освітніх блогах і так далі?

ГУРАК Р.В. Ця інформація є відкритою і знаходиться на сайті Державної служби якості в тому числі. І ми можемо давати посилення і на сайт, і, якщо потрібно буде більш конкретизовано по регіонах, я думаю, що ми можемо робити вибірку також і по регіонах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую ще раз, Руслане Васильовичу.

Колеги, поки у нас зараз на зв'язку є Володимир Воронов, є пропозиція повернутися до пункту 8, який ми вже обговорили. Рішенням підкомітету було рекомендовано комітету прийняти рішення відправити законопроект 4013-1 суб'єктам законодавчої ініціативи на доопрацювання. Я ще раз поставлю цю пропозицію підкомітету на голосування і прошу проголосувати.

Хто – за? Бачу. Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно.

Наступний пункт порядку денного пункт другий: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків (реєстраційний номер 4236). У нас два доповідачі: Микола Кизим – заступник міністра освіти і науки і Валерій Вікторович Колюх – голова підкомітету. Напевно, почнемо з пана Миколи. Прошу.

КИЗИМ М.О. Шановні члени комітету, шановні... *(Не чути)*

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Микола Олександрович.

Зараз до слова запрошується Антонюк Олександра Вікторівна – радник при дирекції державної наукової установи "Київський академічний університет Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України".

Будь ласка, Олександра Вікторівна.

АНТОНЮК О.В. *(Не чути)* ...І я погоджуюсь з позицією міністерства, що дійсно потрібні зміни до цього законопроекту. І, з іншого боку, я розумію, що проходження процедур по всім шаблям виконавчої влади потребує більше часу. І я би хотіла звернути зараз увагу на ті пропозиції, які додатково би потрібно було внести в цей закон.

Справа в тому, що ми зараз розробляємо... Ми зараз виконуємо проект спільно з науковим парком "Адлерсхоф" в Німеччині, які пройшли ту саму історію, яку зараз проходить Україна, і наші німецькі колеги, і їхній досвід створення наукового парку на базі наукових установ – Східнонімецька академія наук вказане наступне.

Принципово чого не вистачає нашим законам про наукові парки? У нас наукові парки – це історія про проекти. Справжній науковий парк він має бути історією резидентів. Це означає, що має бути можливість для наукового парку не тільки самостійно отримувати площі в оренду за одну гривню, але також здавати площі в суборенду. На жаль, ця позиція не була врахована в законопроекті від міністерства, хоча я погоджуюсь, по відношенню до попередньої версії це прогресивний законопроект, але він недостатньо прогресивний для того, щоб в наукових парків була та бізнес-модель, яка б, дійсно, стала базою для приватно-державного партнерства і зрушили наукові парки в Україні на наступний рік.

Тому мої пропозиції стосуються можливості, вони достатньо коротко можуть бути викладені, але вони стосуються можливості дати науковим паркам опцію здавати свої приміщення в суборенду при короткому строку такої суборенди. Це дасть можливість науковим паркам побудувати бізнес-модель на цій суборенді. З іншого боку, коли ми дивимося про створення нових стартапів, це слабкі підприємства, які поки що не можуть вигравати ринкову конкуренцію і не можуть платити ринкову вартість за оренду. Але протягом 5 років, якщо цей

стартап вистреляє, то він може переходити на загальний порядок оплати оренди і може орендувати приміщення на загальних підставах, тим самим звільняючи приміщення для нових малих стартапів. В цьому має бути головний принцип роботи. І я думаю, що при такому підході це був би український закон ..... , аналогічний американському, після якого стане оцей сплеск розвитку інноваційної діяльності в наукових установах і в університетах.

Стосовно конкретно цього законопроекту, я би ще хотіла додати, щоб там були обов'язково редакційні правки, коли науковий парк може створюватись не тільки однією науковою установою, але і кластером наукових установ. Це відповідає випадку нашого проекту Academ.City, коли, дійсно, не одна установа, а 13 установ спільно організують. Це просто редакційні правки .....

Наразі у мене все. Але походу я би хотіла теж, за можливості, іноді додати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олександра.

Чи є в нас з нами на зв'язку Олена Бойко? Бачу, що немає. Тоді співдоповідачем по цьому питанню є Валерій Вікторович Колюх.

Валерій Вікторович, прошу.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, я думаю, що ні в кого не викликати сумнів, що цей закон потрібний, тому що він може сприяти активізації діяльності наукових парків. І ясно, що МОН його підготував досить влучно і вчасно. Але все ж таки після того, як Комітет з питань освіти, науки та інновацій отримав таку величезну кількість пропозицій і зауважень до нього, я думаю, що варто було б їх врахувати перш ніж виносити на перше читання.

Тому, я не знаю, можливо, змінилася позиція МОНу, але ми попередньо домовилися на засіданні підкомітету в понеділок, що ви його, можливо, відкликали б, а ми потім внесли з доопрацьованим варіантом повторно на реєстрацію від імені членів комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Да, пане Миколо, прошу.

КИЗИМ М.О. В нас позиція не змінилася, рішення. Але є така пропозиція.

Те, що пропонує пані Антонюк, він правильно говорить. Треба заходити ..... Якщо ми ..... цими змінами ..... стимулювати, дати автономію, ми його приймаємо..... ці зміни. Якщо ми хочемо доповнювати іншими, то це треба переписувати весь закон.

Тому є пропозиція доопрацювати те, що є, а принципіально не змінювати концепцію. Тому що та ідеологія, яку пропонує пані Антонюк, ... законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, насправді я мав розмову з міністром буквально вчора, і ми домовилися про те, що... Я почекаю.

Колеги, ми домовилися з міністром про те, що ви законопроект цей відкличите, а протягом трьох днів внесете новий, який подадуть депутати. Але якщо ви змінили свою думку і наполягаєте на тому, щоб він пішов на перше читання, нам нічого не заважає його підтримати. Питання в тому, наскільки сприйме це Верховна Рада, ті зміни, які зараз...

КИЗИМ М.О. Пане Сергій, я прошу пробачення. Ми погоджуємося з вашою думкою, ми готові відкликати. Але я говорю, щоб ми могли його подати з вами і швидко прийняти, не треба його ідеологію міняти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться...

КИЗИМ М.О. ...допрацюємо, врахуємо те, що пані Антонюк пропонує, деякі, наприклад, в суборенду здати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться, ми розуміємо, що це питання стоїть у вас на внутрішньому контролі в Кабінеті Міністрів, тому, в принципі, заперечень немає. Давайте, ми можемо, якщо часу вистачає, а наскільки я зрозумів від міністра, часу ще вистачає, є пропозиція, що ми зараз не будемо приймати жодного рішення, бо будь-яке наше рішення означає винесення в зал цього законопроекту, ми його зараз знімемо з розгляду. Ви його відкличете і врахуйте, будь ласка, ті пропозиції, які висловило Головне науково-експертне управління, ті

експертні висновки, які є від Академії наук, від Київського академічного університету і інших. Я розумію, що зараз швидко ми новий закон не розробимо, але дуже добре, і мені дуже імпонує, що ми усвідомлюємо необхідність, в принципі, розробки нового Закону "Про наукові парки". Ми готові комітетом до цього долучитися.

Більше того, ми теж неодноразово говорили з колегами дотичними до науки і з нашими колегами з комітету, і з іншими колегами в парламенті, що треба відходити від проектної спрямованості закону і більше йти до того, щоб університети і наукові установи як юридичні особи мали таке право, самі по собі були науковими парками, щоб на них розповсюджувалися ці пільги, щоб вони могли використовувати свої приміщення, створювати спільні підприємства і так далі. І це потребуватиме додаткових змін до Податкового кодексу, можливо, до Земельного кодексу і так далі для того, щоб дати можливість цим стартапам, створеним на базі наукових розробок університетів або наукових установ, дати їм можливість злетіти а потім вже, коли вони вийдуть на перший продаж умовної своєї послуги або товару, вони тоді можуть спокійно перейти на корпоративну систему оподаткування звичну для всіх або перейти в, скажімо, з наукових парків в інноваційні парки або в промислові парки, які зараз, розробляються якраз закони нашими колегами, із того чи іншого напрямку.

Тому ми чітко усвідомлюємо, що, в принципі, країна потребує нового закону і, напевно, ось всі ці закони, які зараз існують, про наукові парки, їх треба об'єднати в один рамковий, щоб він був один для всіх. Але це, звісно, потребуватиме певного часу, тому я пропоную цю роботу вже починати. Але коли закінчимо, коли завершимо, тоді внесемо цей фундаментальний закон.

А зараз, якщо немає заперечень, давайте погодимось на нашу спільну думку, що Кабінет Міністрів зараз відкличе цей закон, але внесе через депутатів комітету, коли буде готовий закон, ми його одразу наступного дня зареєструємо.

Микола Олександрович, нормально?

КИЗИМ М.О. Домовилися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Дякую, колеги.

Тоді ми це питання зараз знімаємо з розгляду з порядку денного і рухаємося тоді так, як домовились. Дякую, колеги, щиро.

У нас прохання було від Ірини Констанкевич через те, що вона є співавтором законопроекту 4374, вона хотіла бути присутньою, але зараз вона на іншому комітеті розглядає своє питання. Є пропозиція все ж таки максимально її дочекатися і поки розглянути пункт 10, а потім повернутися до розгляду пунктів 3, 4, 5, вже не буде Ірини Констанкевич, так не буде. Добре?

Колеги, тоді прошу десятий пункт про доопрацювання проектів законів України про внесення змін до закону України "Про освіту" (реєстраційний номер 4477) та альтернативного 4477-1. Доповідачами мали би бути Олена Георгіївна Лис, але її з нами немає. Тому, колеги, я думаю, що ми всі розуміємо, про що мова, я коротко проінформую.

У нас є два законопроекти. Обидва стосуються літератури навчальної: 4477 і 4477-1. Наскільки я пам'ятаю, ми на підкомітеті і з авторами домовлялися по те, що ми зараз не будемо розглядати обидва законопроекти, а створимо робочу групу, яка напрацює спільний законопроект наш комітетський, депутатський, ми запросимо всіх авторів, співавторів попередніх цих двох зазначених законопроектів і зробимо один компромісний законопроект, який всіх влаштує. Таке ж було рішення. Якщо немає заперечень, ставлю на голосування. Хто за таке рішення комітету, прошу проголосувати. Дякую, колеги. Ростислав?

ПАВЛЕНКО Р.М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Володимир Воронов.

Дякую. Одноголосно.

І раз з нами все ж немає Ірини Констанкевич, є пропозиція все ж таки розглянути пункт 3, 4, 5, розглянути одночасно, бо це основний закон, і два альтернативних: 4374, 4374-1 і 4374-2.

Юлія Миколаївна, прошу, будь ласочка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Колеги, на ваш розгляд виноситься законопроект один основний і до нього два альтернативних. Це три законопроекти – 4374, 4374-1 і 4374-2, які, в принципі, є майже ідентичними, і їх авторами є 4374 – це Батенко, Мінько, Дубневич, 4374-1 – Олександр Дубінський і 4374-2 – Королевська, Солод, Мороз.

Всі ці три законопроекти вони направлені на вирішення достатньо важливої проблеми, яка так само виникла у нас, яка є наслідком пандемії, і це те питання, яке дійсно потребує особливої уваги, потребує розгляду, - це питання включення дітей, медичних працівників, залучених до боротьби з коронавірусною хворобою, студентів-медиків старших курсів та інтернів, допущених до роботи відповідно до Кодексу законів про працю, один із батьків яких помер або обоє батьків померли внаслідок захворювання коронавірусною хворобою під час виконання професійних обов'язків. Пропонується включити таких дітей до переліку суб'єктів, які мають право на державну цільову підтримку для здобуття вищої освіти.

Дуже коротко вам нагадаю, ми взагалі на засіданні підкомітету детально розглянули ці законопроекти. В нас Законом "Про вищу освіту", про фахову передвищу передбачено, що є певна категорія дітей, які мають, підпадають під цю державну цільову підтримку – це безкоштовне навчання, забезпечення Інтернетом, забезпечення навчальною літературою, отримання соціальної стипендії. Тобто це цілий комплекс додаткових таких соціальних заходів, які застосовуються до студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти.

На сьогодні такі пільги в нас мають в більшості випадків це діти або загиблих воїнів, або тих, хто сьогодні знаходиться в АТО. І ці три законопроекти вони всі три спрямовані на включення таких дітей до того переліку, щоб вони отримували цю державну цільову підтримку.

Законопроект Дубінського відрізняється тим, що в нього недостатньо чітко прописана категорія цих медиків, які загинули, це ще пов'язано з виконанням зазначеними медичними працівниками робіт з ліквідації такої хвороби. На це ГНЕУ звертає увагу, що немає нормального визначення.

Третій законопроект Королевської він збільшує перелік законопроектів, до яких необхідно внести зміни. Тобто окрім Закону "Про вищу освіту", про фахову

передвишу, дається ще Закон "Про охорону дитинства" і "Про оздоровлення та відпочинок дітей".

Загалом за наслідками обговорення на підкомітеті всі погодилися з тим, що проблема дійсно є, і дійсно на сьогодні, скажімо так, достатньо правильно буде подбати про дітей тих медиків, які загинули. Але, що на сьогодні вже передбачено, що Верховна Рада вже сьогодні зробила? Верховна Рада проголосувала закон, відповідно до якого у нас медики, які загинули внаслідок виконання своїх професійних обов'язків під час боротьби з коронавірусною хворобою вони у нас застраховані, і вони отримують відшкодування, здається, більше 1 мільйона гривень. І це вже друга пропозиція по підтримці загиблих медиків і підтримці їх дітей.

Повністю підтримуючи, скажімо, таку пропозицію, ми звернули увагу на висновки, які ми отримали, і ось які основні зауваження ГНЕУ. Вони полягають в тому, що автори всіх законопроектів стверджують, що цей законопроект не потребує додаткових витрат з державного бюджету. І ГНЕУ говорить про те, що, звичайно, це не відповідає дійсності, оскільки передбачається розширення державної цільової підтримки, яка підкріплюється в значній мірі фінансовими... це фінансова підтримка, майже в усіх параметрах це фінансова підтримка. І тому таке твердження авторів законопроекту не відповідає дійсності. І, дійсно, в нас... ми вже сьогодні говорили про те, що коли автори законопроектів, подають депутати, подають законопроекти відповідно до, ну, в нас є вимоги, щоб було обов'язково фінансово-економічне обґрунтування. І отут вказується, що ніяких додаткових витрат не потрібно, хоча насправді і ГНЕУ, і ми всі розуміємо, і Міністерство фінансів дало негативний висновок саме з цього приводу, що немає ніяких обрахунків.

Окрім цього є розуміння того, що законопроект, всі три законопроекти пропонується ввести в дію з дня, наступного за днем опублікування, адже це теж вважається не зовсім можливим, оскільки прийняття цього законопроекту передбачає внесення змін до бюджету. Нам потрібно буде або окрема бюджетна програма, або всередині іншої програми. Тобто це теж не врегульовано.

Тому на підкомітеті було прийнято рішення направити всі три законопроекти з повною, скажімо, підтримкою цих законопроектів, з їх спрямованістю і їх ідеєю, але все-таки направити авторам законопроектів на доопрацювання, щоб вони просто передбачили ось процес фінансово-економічного обґрунтування, це передбачено законодавством, і тоді я впевнена, що наш комітет підтримає ці законопроекти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги, чи у всіх вас є проекти рішень по всіх трьох питаннях? Чи є у вас доповнення, зауваження? Немає.

Тоді є пропозиція підтримати рішення підкомітетів, зараз поставимо їх на голосування.

Перший. Реєстраційний номер 4374 відправити на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи.

Хто – за? Прошу голосувати. Дякую, бачу. Одноголосно.

Наступний четвертий проект Закону 4374-1 теж відправити суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Хто – за? Прошу голосувати. Бачу, одноголосно.

І п'ятий проект Закону 4374-2 також відправити на доопрацювання.

Хто – за? Дякую, одноголосно.

Шановні колеги, дякую. Ми вичерпали порядок денний.

Останній пункт – "Різне". Чи є в нас сьогодні "Різне"?

Бачу, що всі гарно і ефективно попрацювали на пленарному дні і на засіданні комітету. Тому щиро вдячний, засідання комітету закрите. Дякую, колеги.